
[p1]

Den Eerw: Heere P. Baes,

tot Iseghem.

Haarlem, den 21 v. [Wintermaand], '86.

Eerweerde en Welgeleerde Heer!

Zie hier nog een antwoord op hetgene geschreven stond op het naamkaartje dat Gij mij eergisteren zondt.

Neen! mijnen uitleg op de vrage die Gij mij voorgesteld hebt, aangaande ui = u en ij (ei) = i, enz. en is geenszins bestemd om in eenig tijdschrift, 't zij Loquela, 't zij R.d.H., of welk ook opgenomen te worden. 'T en is niet persklaar. 'T is louter maar voor uw persoonlijk gebruik bestemd, en Gij en moet het niet openbaar maken, als zoodanig. Wat er in staat, is eenvoudig, en in den volstreksten zin des woords : "waar". En bij de vermeldinge daarvan in uw opstel over de beschaafde uitspraak, kunt Gij U oentlik en ten volsten op mij persoonlijk beroepen, en mijnen naam vermelden, zoo Gij dit, om d'eene of andere reden zoudt willen. En zoo

[p2]

Ge U op eenig reeds in 't licht verschenen werk zoudt wenschen te beroepen, of daarheen zoudt willen verwijzen, wel! dan staat U ja mijn Dialecticon ten dienste. Want alles wat ik U schreef, vermeldt het Dialecticon nog uitvoeriger. Op uwe vrage of "ond, ont" in Noord-Nederland ook zóó uitgesproken wordt als ten uwent, en als in Westvl. Idioticon, bl.967 vermeld staat, moet ik antwoorden: "Neen! - in 't algemeen genomen neen." In de geijkte [noord-nederlandsche] boeketaal, gelijk iedereen haar uitspreekt, wanneer men b.v. luide voorleest, en in alle [noord-nederlandsche] gauspraken (met ééne uitzondering), zegt iedereen: bont, gezond, gevonden, rond, volkomen als "(ils/ont" in 't fransch, en geen zweem van hoogduitsche u, of fransche ou-klank. De Zeeuwen echter (bewoners van Zeeland) spreken, in hunne gauspraak, volkomen zòò als Gij-lien [West-Vlamingen] deze woorden uit; hoe zuideliker in Zeeland, hoe duideliker. Op 't eiland Walcheren voornamentlik, en nog sterker in Zeeusch-Vlaanderen, in 't westelike deel daarvan, waar men West-Vlaamsch spreekt (Sluis, Aardenburg,

[p3]

Isendike). Trouens, Zeeusch is West-Vlaamsch, in hoofdzake.

In Zeeland geldt deze uitspraak echter als buten- of boeretaal. De Zeeuwsche stedelingen, al spreken ze ook trouw u en i voor ui en ij, spreken toch de bovengenoemde ond en ontwoorden als alle andere [Noord-Nederlanders].

De Friesen, hunne eigene friesche taal sprekende, maken het echter volkomen als Gijlieden. Wonde, hond, rond, gezond, grond, bont, gevonden, gewonden, gebonden, enz. luiden als wuhne, huhn, ruhn, suhn, gruhn, buhnt, fuhn, wuhn, buhn, met hoogduitsche uh. Deze woorden worden in 't [friesch] geschreven, als: wûnde, hûnd, rûnd, sûnd, grûnd, enz. Sommigen schrijven ook verkeerdelijk: woune, houn, roun, soun, groun, foun, enz. En oudtijds (in de 17de en 18de eeu) schreef men: wuwne, huwn, ruwn, enz. De friesche stedelingen echter, die, in hunnen friso-frankische mengelsprake trouw de ui en ij als u en i uitspreken, doen als de zeeusche stedelingen, en spreken wonde, hon, rond, bont, gezond, grond, fonnen, wonnen, bonnen, met den helderen o klank, als ils ont in 't fransch.

[p4]

Nog moet ik u opmerken dat er geen sprake van kan zijn, alsof de u en i-uitspraak in [Noord-Nederlandsch] voor minder beschaafd gold, als de ui- en ei- uitspraak. Duizenden en duizenden liên uit de beschaafdste, aanzienlikste kringen der samenleving, rechters en de hooge regeerings-ambtenaren, advocaten, doctoren, notarissen, [Roomsche Catholieke] geesteliken en protestantsche predikanten, schoolmeesters en hogere leeraren, groot-handelaren, enz. enz. – in de u- en i-gewesten (en vooral in Friesland, Groningerland en Drente), spreken, in het dagelijksche leven, nooit anders als met dezen u- en i- klanken, lijk Gij het mij hebt hooren doen, als ik het genoeg had en d'eere naast U te zitten aan aan den feestdich van onzen hoogvereerden vriend G.G. –

Nog iets is er, waar ik U met nadruk moet opmerkzaam maken. Gij-liên Zuid-Nederlanders zijt steeds gewoon van "Holland" te spreken, wanneer Gij Noord-Nederland in 't algemeen bedoelt. Alles wat aan den anderen kant van uwe noordelike belgische landsgrenzen ligt, is voor Uliên: "Holland". Zonder blikken of blozen hoort men ten uwent zeggen: Sluis in Holland, Aardenburg, Hulst, Tilburg, Venloo in Holland, Tusschen Friesland, Gelderland, Zeeland, enz. wordt ten uwent geen onderscheid gemaakt: dat is alles "Holland". Dat ligt aan de regeling van het onderwijs, dat geheel op fransche leest geschoeid is, en dies d'eerdrijkskunde nog ver-

[...]

Briefbeschrijving

Verzender	[Winkler, Johan]
Ontvanger	Baes, Pieter Petrus
Verzendingsdatum	21/12/1886
Verzendingsplaats	Haarlem
Annotatie	Briefversie van datering: den 21 v. Wintermnd, '86. ; adressant gereconstrueerd op basis van het handschrift.
Annotatie	Briefversie van datering: den 21 v. Wintermnd, '86. ; adressant gereconstrueerd op basis van het handschrift.

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	dubbel vel, 211x136 wit papiersoort: 4 zijden beschreven; zijde 1 met adres, inkt
Staat	onvolledig: volgend vel ontbreekt

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	5746
Bibliotheekrecord	https://brugge.bibliotheek.be/detail/?itemid=library/v/obbrugge/gezelle12041

Inhoud

Incipit	Zie hier nog een antwoord op
---------	------------------------------

Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	21/12/1886, Haarlem, [Johan Winkler] aan Pieter Baes
Editeur	Karel Platteau, Universiteit Antwerpen
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2023
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.
Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .

Citeren

Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
